

Nedan följer KÅA:s slutord till *Lögnens renässans*. I denna artikelsamling ingår även: [Inledning till "Lögnens renässans"](#), [Utvecklingen i Sovjet](#), [Om kinesiska revolutionen 1925-27](#), [Om Moskvarättegångarna](#), [Om marxistisk kultursyn](#) och [200 lögner om trotskismen](#)

Kentth-Åke Andersson

Avslutning

Vi har nu kommit till slutet av vår analys av några element ur historien. Mycket återstår egentligen att säga om stalinismens teori och praktik på olika revolutionära fält. Vi har inte tagit upp den opportunistiska folkfrontspolitiken på 1930-talet som ledde till nederlag för revolutionen i Spanien och som ströp utvecklingen i Frankrike; vi har inte heller behandlat dess kompletterande motsats – ultravänsterpolitiken i Tyskland 1929-33, där stalinismen såg fascismen och socialdemokratien som tvillingar och t.o.m. i vissa situationer framhävde socialdemokratien som huvudfienden och etablerade ett visst samarbete med nazisterna. Vi har inte behandlat stalinismens politik under andra världskriget, och inte heller dess förräderi mot revolutionen efter kriget: Grekland, Palestina och Vietnam (det satt franska kommunister i den franska regering som 1946 började kriget mot Vietnam; Sovjetunionen erkände inte Vietnams regering förrän 1950 etc.). Här finns åtskilligt att säga. Men det får anstå till en annan gång. Det material vi har ställt till läsarens förfogande bör ändå räcka för vissa slutsatser. De historiska slutsatserna har vi försökt formulera i slutet av varje kapitel. Men vilka är de politiska slutsatserna av materialet och vilka konsekvenser bör detta få för vårt fortsatta revolutionära arbete? Enligt vår uppfattning, kan dessa politiska slutsatser formuleras i följande punkter:

1. För marxismens renässans som vetenskap

Det är helt felaktigt att se stalinismens politik som tillfälliga förlöppningar, likaväl som det är fel att tro att dessa varit förankrade enbart i otillräckliga analyser av det konkreta läget. Trots att stalinismen saknar en omedelbar kontinuitet, finns det en inre enhet mellan dess två avvikelser: högeropportunisten som innebär ett underordnande under borgerliga element och en begränsning av revolutionens målsättning på ett statiskt sätt, och vänsteravvikelsen, som yttrar sig i en extrem sekterism och i en uppfattning att Huvudfienden är de grupper inom arbetarrörelsen som står närmast. Politiken blir ett vilt fåktande med armarna till höger och vänster. Denna enhetliga grundsyn i stalinismen kan i sin tur återföras till en specifik syn på den marxistiska teorin och den revolutionära strategin. Inom stalinismen har marxismen urvattnats och omvandlats från vetenskap till religion. De marxistiska begreppen som är kunskapsinstrument för en analys av samhället, har i stalinismen blivit till uppslagsord och honnörsord utan något egentligt innehåll. Teorin har inte blivit till en vägledning till handling, utan en täckmantel för ren opportunist. Teorin blir ett rättfärdigande av en politisk linje som dikteras av andra motiv än den konkreta analysen av de konkreta förhållandena. Liksom den härskande klassen i en kapitalistisk stat förvränger sanningen och sättet munkavel på de obehagliga vetenskapsmännen, på samma sätt utnyttjar den härskande byråkratin i övergångssamhällena marxismen för att skyla över sin egen intressepolitik. Detta byråkratiska synsätt har överförts till de kommunistiska partierna i de kapitalistiska länderna och här lett till att deras utvecklande av en marxistisk analys och en revolutionär strategi hämmats.

Det är absolut nödvändigt att bryta med den form av "marxism" som reducerar teorin till dogmatiska ordlekar och som gjort de stora marxisterna till harmlösa ikoner eller menlösa scouter. Det är nödvändigt att återvända till Marx och Lenin, de verkliga Marx och Lenin, och se deras teoretiska produktion utan färgade glasögon. För det revolutionära partiet gäller det att oförskräckt gripa tag i marxismens utveckling och uppmärksamt ta del i den vetenskapliga debatten. Det finns en "dold tradition" inom marxismen, stora teoretiker som tvingades utföra sina arbeten under svåra umbäranden och i social isolering – män som Gramsci, Thalheimer eller Korsch. Leo Trotskij tillhör också denna kategori av marxister vars produktion förtigits och förvanskats. Det gäller för det revolutionära partiet att genomföra en sällning av deras teorier och assimilera det som är utvecklingsbart och det som visat sig vara korrekta teorier. Under de senaste decennierna har ett flertal viktiga Marx-manuskript publicerats – främst "ungdomsskrifterna" och "Grundrisse". Det revolutionära partiet måste undersöka hur dessa upptäckter påverkar synen på marxismen och i vilken mån de kompletterar marxismens teoretiska utrustning. Under det senaste decenniet har det i hela Västeuropa förts en intensiv debatt på hög vetenskaplig nivå om marxismen – det revolutionära partiet måste vara berett att ta sig an dess resultat. Men först och främst gäller det för partiet att se marxismen som

en utvecklingsprocess; att se marxismen marxistiskt; marxismen är inte en färdig och sluten teori där alla svar redan finns fixa och färdiga. Tvärtom, finns det fortfarande inom marxismen stora luckor på vitala områden. Det revolutionära partiet måste kunna gripa tag i marxismen och med hjälp av dess begreppsapparat utveckla marxismen och finslipa instrumenten.

Men det revolutionära partiet är inte en akademi. Under sin existens i ett kapitalistiskt samhälle som det strävar efter att störta, måste dess tyngdpunkt ligga i det **praktiskt inriktade arbetet**. Också här måste marxismen användas som vetenskap, fr.a. i utarbetandet av en konkret revolutionär strategi för maktövertagandet. Men innan detta arbete ens kan påbörjas måste stallet rensas. Vi måste gripa tillbaka på de viktiga erfarenheter som ackumulerades och generaliserades under Kominterns första period, de fyra första kongresserna. Inte minst gäller det att här återuppliva tanken på en **övergångsstrategi**, dvs. en radikal brytning med den klassiska uppdelningen av programmet i en maximi- och en minimidel som saknar en inre kontinuitet. Istället måste en strategi utvecklas som utgår från arbetarklassens nuvarande medvetenhet och som successivt för upp kampen på en högre nivå och startar en dynamisk revolutionär process.

2. För en återupprättelse av sovjetsystemet

Kommunisternas ”svaga länk” har under de senaste 50 åren varit deras syn på staten efter revolutionen. De excesser i våld och terror mot arbetarklassen som utövades under stalinismen – men även senare i olika övergångssamhällen – har skapat en stark skepsis inom den västeuropeiska arbetarklassen mot kommunismen och därigenom gynnat reformismens inflytande. Det är absolut nödvändigt för ett revolutionärt parti att ha en klar analys av **byråkratiseringsfaran** under övergångsepoken. Det är rent kriminellt att framställa det nuvarande systemet i Östeuropa eller Kina som en norm för det socialistiska samhällets styrelseformer. Det är att direkt underblåsa borgerskapets käraste myt, nämligen påståendet att stalinismen är den legitime arvingen till marxismen och socialismens förverkligare. Det revolutionära partiet får inte vackla i dessa frågor och det måste med all kraft understödja strävandena till ett återupprättande av arbetarklassens politiska makt i övergångssamhällena. För en analys av statens roll under övergången från kapitalism till socialism är det nödvändigt att gripa tillbaka på den analys som Marx gjorde av Pariskommunen, på Lenins ”Staten och revolutionen” och på **sovjetsystemets** erfarenheter under olika proletära revolutioner. Det är nödvändigt att med all kraft framhäva de grundprinciper som Pariskommunen byggde på och som Marx sammanfattade i följande:

- alla valda representanter kan när som helst återkallas, och förtroendeposter skall cirkulera.
- ingen skall ha högre lön än en arbetare.
- den stående armén och polisen avskaffas och ersätts med arbetarmilis.

I sovjeterna fann man den form som kunde integrera dessa principer och vidareutveckla dem genom att skapa det nätverk som kunde bära upp staten, den stat som nu började dö bort. Sovjeterna, som fr.a. är organ på kommunal- och statsnivå måste kompletteras med valda och kontrollerade organ inom varje form av kollektiv: fabrikskommittéer, bostadskommittéer, regementskommittéer etc. Kommunisterna måste klart och tydligt säga ifrån: under normala förhållanden (dvs. med undantag för krig och inbördeskrig) kommer en fullständig frihet att råda i övergångssamhället. Inga som helst restriktioner kommer att läggas på det tryckta ordet; tvärtom måste sovjeterna uppmuntra all debatt och genom en framsynt arbetstidsförkortning och en förbättrad utbildning, göra alla människor delaktiga i samhällets politiska och kulturella liv. Det även självklarhet att olika partier och fraktioner kommer att bildas i övergångssamhället och att de kommer att få alla möjligheter att sprida sina ståndpunkter och söka vinna anhängare på sina program.

3. För ett nytt kommunistiskt parti

Vi har talat om ”det revolutionära partiet”. Vad avser vi med detta uttryck? Det finns idag i Sverige ett 10-tal grupperingar som gör anspråk på – att vara eller – vilja bli det ”revolutionära partiet” som skall ge ledning till revolutionen. Till vilken av dessa grupper skall en revolutionär ansluta sig?

För oss är organiseringen inte ett självändamål. Endast den grupp kan bli det revolutionära partiet som inom sig integrerar en vetenskaplig syn på marxismen och som rätt förstår statens roll under kapitalismen och i övergångssamhället. Existensen av detta medvetande i organisationen får även organisatoriska konsekvenser: det revolutionära partiet kräver en speciell organisering – den demokratiska centralismen. Partiet behöver demokrati för att kunna tänka kollektivt, och centralism för att kunna handla kollektivt. Varje inskränkning av demokratin är samtidigt en inskränkning av centralismen, ty revolutionär disciplin innebär fr.a. en **med-**

vetenhet om orsakerna till ett visst handlande och en inre överensstämmelse med partiets målsättningar. Det ingår som en självklarhet i den revolutionära organiseringen att kamrater som är oense med majoritetens ståndpunkter har full rätt att bilda tendenser och i värsta fall fraktioner för att propagera sina åsikter – så länge som de underordnar sig disciplinen och gemensamt utför den politik som organisationen demokratiskt har beslutat om.

I dag finns det ingen grupp som tillfullo uppfyller fordringarna på ett revolutionärt parti – ingen grupp har heller fått den sociala förankring i arbetarleden eller nått så långt i det programmatiska arbetet att det är aktuellt att ta språnget från grupp till parti.

Vänsterpartiet kommunisterna (Vpk) med dess opportunistiska politik, federalistiska partistruktur och perspektivlösa parlamentärerande kan inte – trots en viss arbetarförankring – göra anspråk på att vara det revolutionära partiet. Tvärtom är partiet i hela sin praktik och t.o.m. i sin teori rent reformistiskt inriktat. Det är knappast heller troligt att man kan ändra partiet, varken genom påtryckningar inifrån eller utifrån. De försök som gjorts i denna riktning – bl.a. av Zenit-gruppen – har endast lett till att dessa grupper har ändrats och slukats av Vpk:s apparat.

Utanför Vpk finns det några grupper som försöker bilda ett revolutionärt parti på en stalinistisk och maoistisk plattform (KFML, KFMLr, MLK). Dessa försök har inte lyckats. KFML har genomgått en viss kvantitativ expansion under perioden 1968-70, men därefter startat en katastrofal kräftgång även i fråga om medlemsantal och politisk aktivitet. I fråga om den **kvalitativa** utvecklingen började kräftgången nästan dagen efter det KFML bildats. På några få år degenererade gruppen mycket kraftigt. Den lyckades aldrig utveckla de vaga och magra programmatiska ståndpunkter som antogs vid grundandet 1967. I stället har den fallit tillbaka på Folkfrontsperioden med dess principiösa enhet med småborgerligheten. I den period av revolutionärt uppsving som rått under de senaste åren är denna politik rent parodisk och t.o.m. ett direkt hinder för en politisering av massorna. KFML har idag degenererat till den grad att de kritiserar Vpk från höger. Aldrig har en politisk grupp förfallit så snabbt. Det är knappast troligt att den kommer att överleva många år till. Det är rent fåfängligt att tro att gruppen kan ändras inifrån.

KFMLr har anknutit till en annan del av den stalinistiska traditionen: tredje periodens sekterism och ultravänsterpolitik. Gruppen har haft en viss dynamik och utvecklats en viss uppslagsrikedom i det praktiska och agitatoriska arbetet, något som onekligen kommer att vara alla grupper till nytta i det framtida partibyggandet. Gruppens svagheter ligger på det teoretiska planet; de har fr.a. hittills kommit i dagen i en apokalyptiskt färgad tro att revolutionen står för dörren och att KRISEN kommer att bryta ut imorgon. Det har gjort att gruppens dynamik mera byggt på entusiasm än på tålmodigt arbete och en genomtänkt politisk analys. Men entusiasmen varar inte i evighet; man kan inte bygga en organisation på lös sand. De katastrofala och livsfarliga konsekvenserna i gruppens identifikation av socialdemokrati och fascism får idag inga direkta praktiska konsekvenser. Men den svaga grunden för denna teori kan mycket väl visa sig imorgon och KFMLr kan då hamna i en tragisk upprepning av katastrofpolitiken i Tyskland 1929-33. Ytterligare en faktor måste här nämnas som diskvalificerar KFMLr som ett framtida revolutionärt parti: dess sekterism och totala oförmåga att samarbeta med de andra revolutionära grupperna. De försök som idag görs inom vissa kretsar i KFMLr att göra upp med denna sekteristiska praktik kommer inte att leda till resultat om den inte också leder till en uppgörelse med den sekteristiska teorin.

Utanför den stalinistiska traditionen existerar idag två revolutionära grupper: Förbundet Kommunist (FK) och Revolutionära Marxisters Förbund (RMF).

FK har aldrig utvecklat en motivering för en självständig existens och de har heller aldrig lyckats etablera sig på en egen teoretisk grund. De klär ut sig i lånta fjädrar. Till dopet lånade de kläderna från Bolsjevikgruppen och La Ligue Communiste. Efter att ha gjort en katastrofal underskattning av det anti-imperialistiska arbetets betydelse, är gruppen idag på väg att upprätta nya beroendeförhållanden, vilka delvis får sitt uttryck i patetiska försök att upprätta kontakter med utländska organisationer i vänsterns marginalområden. Imorgon kan dessa kontakter brytas och ersättas med nya beroendeförhållanden. FK kännetecknas fr.a. av en teoretisk nyckfullhet och eklekticism. Men man bör inte kategoriskt utdöma gruppen. Man kan förutspå att gruppen kommer att spricka under påfrestningarna och att olika enheter av organisationen kommer att söka sig till andra revolutionära organisationer. Det finns all anledning att tro att en flygel av FK kommer att bidra till bildandet av det revolutionära partiet.

RMF är idag den organisation i Sverige som mest medvetet förstått de uppgifter som åligger en revolutionär grupp. Den har medvetet brutit med stalinismen och reformismen och anknutit till den revolutionära

traditionen inom arbetarrörelsen: den tradition som burit fram teoretiker som Marx, Lenin och Trotskij. Men det innebär inte att RMF skulle sakna svagheter – långt därifrån. Dess styrka ligger fr.a. i gruppens medvetenhet om sina egna uppgifter, sin förmåga att ackumulera de historiska erfarenheterna och sin inre demokratiskt-centralistiska organisering. Dess svagheter ligger i gruppens litenhet och sociala isolering. Detta innebär risker för en viss sekterism och ett bohemiskt arbetssätt (två faror som var mycket markanta under gruppens tidiga existens). Men samtidigt innebär gruppens förmåga att se sina egna svagheter och kategoriskt avvisa allt skryt om ”omfattande arbetarkontakter” eller ”arbetarklassens förtrupp” en möjlighet att eliminera dessa svagheter. RMF har mest ambitiöst tagit sig an med de programmatiska uppgifterna, vid det här laget klarat av det viktiga begreppsmässiga och teoretiska förarbetet och nu intensivt satt in organisationens resurser för att utveckla sitt arbetsplatsarbete och skapa en plattform för arbetarkampen och sammanlänka den med kampen på andra fronter. RMF har i högre grad än andra revolutionära grupper förmått se att kampen mot kapitalismen innebär en kamp på flera fronter och att varje samhällsligt problem måste tas upp till analys och att varje kamp måste samordnas med de andra områdena. De har sett kapitalismens **totalitet** och konsekvent avvisat all form av blusromantik eller falsk folklighet. Det är knappast troligt att RMF **ensamt** kommer att bilda det revolutionära partiet; andra grupper och fraktioner kommer att fylla en del i detta värv; men det är mycket troligt att RMF kommer att delta i denna process och t.o.m. spela en ledande roll i den.

Det är inte enbart negativt att vänstern är splittrad; existensen av flera grupper innebär en nyttig tävlan och en skarpare debatt, två fenomen som är positiva i gruppernas utvecklande av sina programmatiska ståndpunkter. Vad som är faran i splittringen är att den inbjuder till **självförhävdelse** och **sekterism**. RMF hävdar mycket energiskt nödvändigheten av en **enhetsfront** och en **aktionsenhet** mellan de revolutionära grupperna. Men också på denna punkt är det nödvändigt att gripa tillbaka på begreppet ”enhetsfront” såsom det förstods vid Kominterns 4. kongress och inte såsom det tolkats under stalinismen. Enhetsfronten innebär inte att man söker finna en minsta gemensamma nämnare för olika enheter och begränsar gruppernas verksamhet till just denna gemensamma punkt; ännu mindre innebär det att man ser småborgerlig ideologi som denna gemensamma nämnare som i Folkfronterna. Enhetsfronten innebär att olika vänstergrupper upprättar enhet i specifika frågor på en minimiplattform och att varje grupp därutöver bibehåller sin organisatoriska och programmatiska självständighet. Varje grupp bibehåller sin frihet att agera och att polemisera mot andra delar av fronten; den bibehåller sin frihet att inom fronten kämpa för sina ståndpunkter och söka vinna över anhängare till sitt program; den innebär möjligheten att i aktioner och demonstrationer föra fram särskiljande paroller som inte strider mot minimiplattformen. En front kan inte byggas på tillfälliga styrkeförhållanden för den ena eller andra gruppen; den måste byggas på en ömsesidig respekt för självständiga organisationer och en ärlig polemik mellan skilda analyser av samhället.

RMF döljer inte sina meningsskiljaktigheter med andra revolutionära organisationer. Men vi förklarar också: vi är beredda att skydda och försvara den grupp som drabbas av förtal och förföljelse. Inför den borgerliga repressionen står vi på samma sida av barriaden och i den proletära demokratins namn kommer vi att göra allt för att hjälpa den som förföljs av klassfienden. Endast så kan vi hindra att splittringen – som kommer att vara övervunnen vid partibildandet – kan utnyttjas av borgarklassen och statsapparaten.

4. För en internationell organisering; för Fjärde Internationalen

Den moderna kapitalismen präglas fr.a. av ett fenomen: internationalismen. De multinationella företagen ger borgarklassen otroliga möjligheter att på den ekonomiska nivån möta arbetarklassens kamp och driva ned lönekraven. Arbetskraftens internationalisering kan ge borgarklassen möjligheten att atomisera arbetarna och splittra upp dem i en mångfald etniska enheter, som inte ens kan kommunicera på ett gemensamt språk; militärallianserna skapar möjligheter för de kapitalistiska staterna att ömsesidigt bistå varandra vid revolution och inbördeskrig och genom preventiva åtgärder hindra arbetarklassens radikaliserings; Ide skilda handelsblocken och upprättandet av överstatliga enheter som EEC och propagandainstitut som FN, ökar borgarklassens manöverutrymme på den politiska nivån. Närmast i tur står nu en internationalisering av säkerhetstjänsterna och upprättandet av en internationell SÄPO som med hjälp av olika organ kommer att driva en internationell kampanj mot ”terrorismen”, dvs. mot olika revolutionära organisationer. Borgarklassen enar sig nu för att krossa det revolutionära våldet och ökar samtidigt sina möjligheter att i än högre grad ösa bomber över Vietnams och Palestinas folk.

Vi förklarar: klassfienden är internationell. Låt oss möta honom på hans egen mark! Låt oss skapa vår egen revolutionära, internationella organisering. Låt oss hindra att han krossar oss land för land, nation för nation. Den proletära internationalismen är inte ett postgiro eller en välgörenhetsgala. Den måste konkret för-

verkligas genom en internationell organisering, genom skapandet av en revolutionär International. Perspektivet på en International har inte minskat under de senaste 100 åren, under de år som gått sedan Karl Marx skapade den Första Internationalen. Tvärtom har den ökat i otroliga mått. Vi har idag oändligt större anledning att organisera oss internationellt än våra kamrater hade 1864 då de bildade Första Internationalen, än de hade 1889 när de bildade Andra Internationalen, än de hade 1919 då de bildade Tredje Internationalen. Ingen revolutionär organisation kan idag leva enbart inom sina egna gränser; den måste söka en internationell orientering i sitt program och i sin strategi, den måste upprätta kontakter med likasinnade i andra länder, den måste byta erfarenheter och välja en politisk ledning som kan samordna kampen.

1938 bildades Fjärde Internationalen av Leo Trotskij och hans kamrater. Det var en International som bildades mitt under den värsta förtalskampanj som någonsin bedrivits mot en revolutionär organisation och mitt i de vansinnigaste triumfer för våldet och terrorismen mot arbetarklassen. Dess medlemsantal blev inte stort. Dess ledande kadrer utrotades i andra världskrigets gaskamrar och inför fascisternas exekutionspatruller. Dess led splittrades under det ”kalla kriget”. Men Internationalen överlevde och – viktigast av allt – den bevarade sitt revolutionära perspektiv och sin revolutionära analys, och vek inte undan för de faror som låg på lur. Och detta är det centrala för oss – att den hade ett revolutionärt program. Man kan inte anpassa en revolutionär organisation efter opinionens svängningar, minst av allt när denna opinion påverkas av klassfiendens massmedia. En revolutionär organisation måste lära sig att simma mot strömmen. Fjärde Internationalen visade sig kunna göra det. Många av dess kadrer drunknade eller dränktes. Men Internationalen överlevde, och den visade sin vitalitet i den revolutionära flodvågen 1968.

För oss är det en självklarhet att välja en internationell organisering för att kunna genomföra de uppgifter vi påtagit oss. För oss är det också en självklarhet att ansluta sig till Fjärde Internationalen. Vi är medvetna om dess svagheter. Vi är beredda att göra vad vi kan för att eliminera dessa svagheter, ty det är vår International, och vi har en del av ansvaret för denna International, liksom dess ledning och sektioner har en del av ansvaret för vår framtid och i handling kamratligt har visat sin vilja att hjälpa oss. Fjärde Internationalen kommer att fullfölja det revolutionära arbetet; den förverkligar i dag den revolutionärt-marxistiska traditionen. I valet av den traditionen väljer vi också Fjärde Internationalen.

DELTA I DET REVOLUTIONÄRA ARBETET!